

KÖZLEMÉNY

A háztartási, a nem pénzügyi vállalati és a bankközi kamatlábakról 2007 szeptemberében

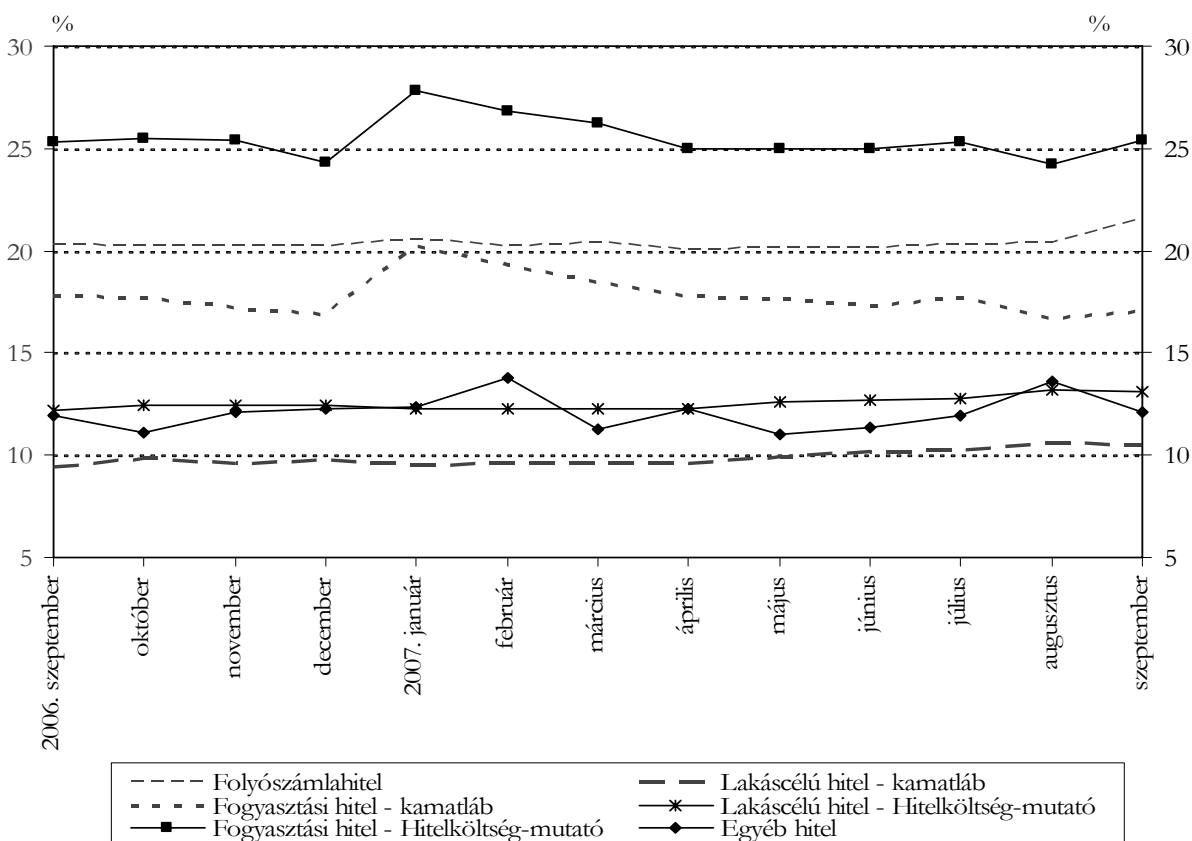
2007 szeptemberében a háztartási szektor forint folyószámla és fogyasztási hiteleinek átlagos kamatlába kismértékben nőtt, míg az egyéb hitelek átlagos kamatlába csökkent. A lekötött forintbetétek közül a két éven túli lejáratra lekötött betétek átlagos kamatlábai emelkedtek, míg a többi lejárat esetében a kamatlábak csökkentek. A svájci frankban denominált fogyasztási és lakáscélú hitelek új szerződéseinek értéke az előző hónaphoz hasonlóan csökkent.

A nem pénzügyi vállalatok forintban denominált folyószámlahiteleinek és éven túli lejáratú betéteinek átlagos kamatlábai csökkentek. A nem pénzügyi vállalatok euróban denominált éven belüli lejáratú hiteleinek átlagos kamatlába nőtt.

1. Háztartások

1.1. A forinthitelek és forintbetétek adatai

1. ábra: A háztartásokkal kötött forinthitel-szerződések havi átlagos kamatlába és hitelköltség-mutatója

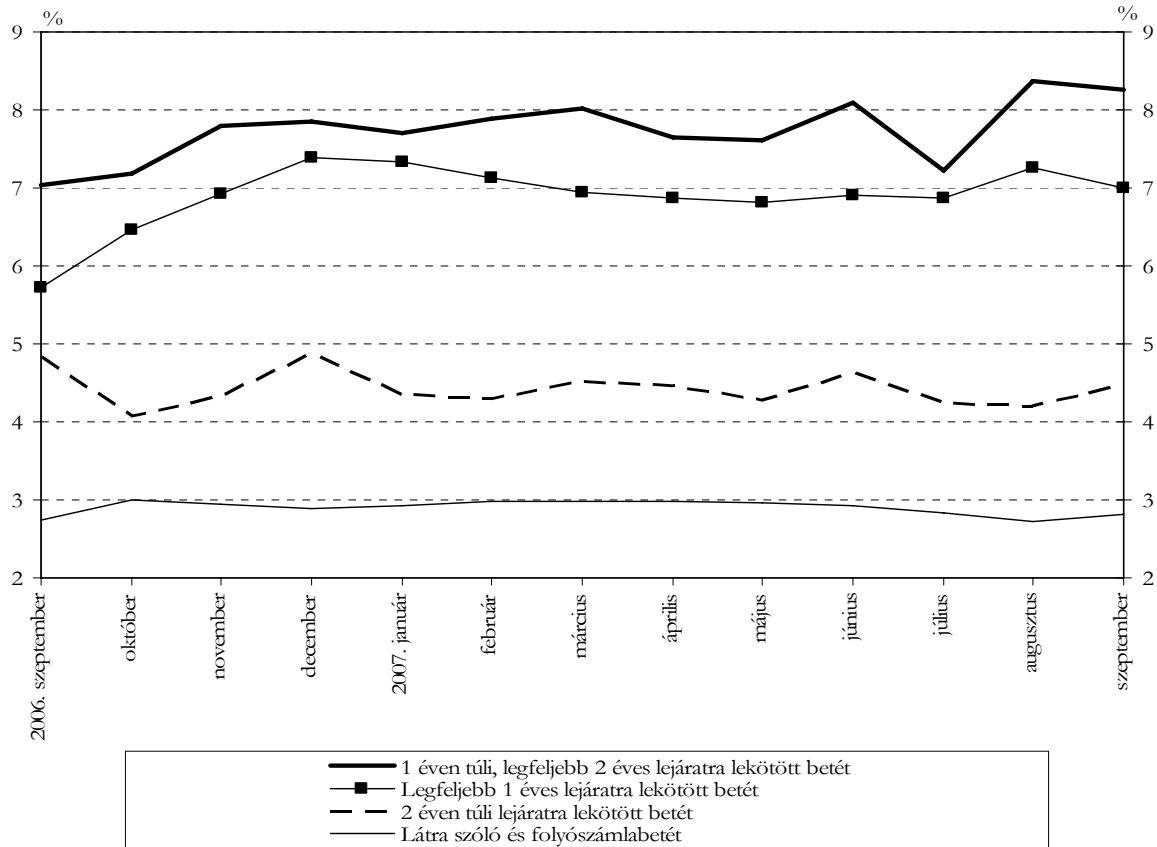
A **háztartási szektor** esetében a fogyasztási hitelek átlagos kamatlába és hitelköltség mutatója emelkedett, míg az egyéb hitelek átlagos kamatlába csökkent. A folyószámlahitelek átlagkamatlába 113 bázisponttal 21,54%-ra nőtt. A lakáscélú hitelek piaci szintű¹ átlagos kamatlába 10,50%-ot, hitelköltség mutatója 13,09%-ot tett ki szeptemberben, az előző hónaphoz képest nem változott. A fogyasztási hitelek átlagos kamatlába és hitelköltség mutatója az előző havi csökkenés után

¹ A közleményben a lakáscélú hitelek piaci szintű kamatlábai és hitelköltség mutatói szerepelnek. A támogatott lakáscélú hitelek esetében a támogatással korrigált kamatlábértéket tartalmazza az átlagos kamatláb és hitelköltség mutató.

emelkedett. Az átlagos kamatláb 17,07%-ot, az átlagos hitelköltség mutató pedig 25,37%-ot tett ki szeptemberben. Az egyéb hitelek átlagos kamatlába a hitelek összetételének megváltozása miatt 12,14%-ra csökkent.

2007. szeptemberben a fogyasztási és lakáscélú hitelek új szerződéseinek értéke csökkent, míg az egyéb hiteleké emelkedett. A fogyasztási hitelek új szerződéseinek értéke 21,0 milliárd forint, a lakáscélú hiteleké 9,1 milliárd forint, az egyéb hiteleké pedig 6,5 milliárd forint volt.

2. ábra: A háztartásokkal kötött forintbetét-szerződések havi átlagos kamatlába

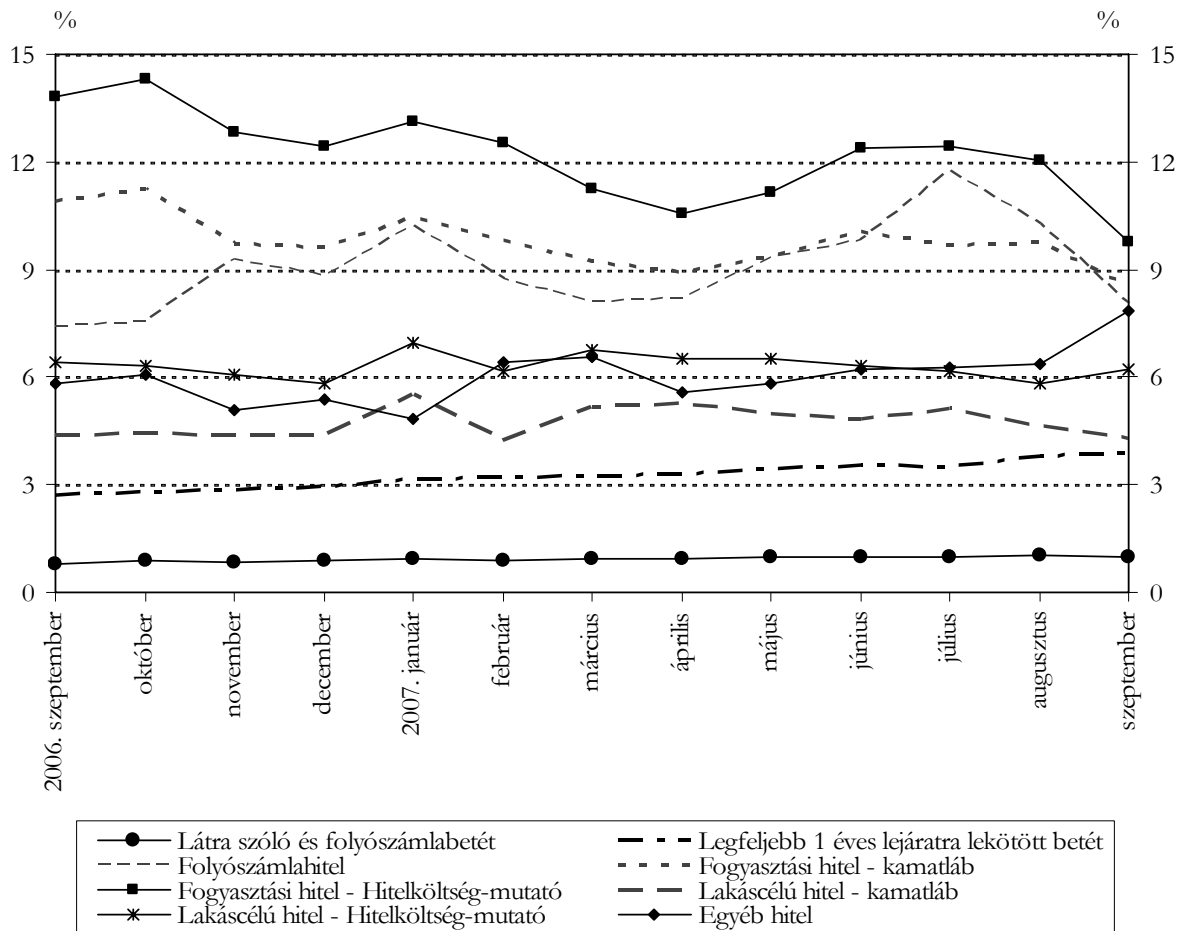

A háztartási szektor látra szóló és folyószámlabetéteinek átlagkamatlába szeptemberben 2,81%-ot tett ki.

A legfeljebb két éves lejáratra lekötött betétek átlagos kamatlábai csökkentek, míg a két éven túli lejáratra lekötött betéteké emelkedtek. Az éven belüli lejáratra lekötött betétek átlagos kamatlába 7,01%-ot, az egy éven túli, legfeljebb 2 éves lejáratú lekötött betéteké 8,27%-ot, a 2 éven túli lejáratú betéteké pedig 4,48%-ot tett ki szeptemberben. A lekötött betétek új szerződéseinek értéke 355,7 milliárd forinttal 610,4 milliárd forintra csökkent szeptemberben, visszatérve a korábbi szintre. Augusztusban ugyanis az új szerződések értéke 50%-kal magasabb volt a 2006. szeptember óta eltelt időszak legmagasabb értékéhez képest, amelynek az volt az oka, hogy a kamatadó 2006. szeptemberi bevezetése előtt egy éves lejáratra lekötött, augusztusban lejáratú betétek lekötését megújították.

1.2. Az eurohitelek és eurobetétek adatai

3. ábra: A háztartásokkal kötött euro hitelszerződések havi átlagos kamatlába és hitelköltségmutatója és az euro-betétszerződések havi átlagos kamatlába ²

Az euróban denominált hitelek³ új szerződéseinek értéke szeptemberben összesen 1,0 milliárd forintot tett ki. Az euróban denominált folyószámlahitelek átlagos kamatlába a hitelek összetételének megváltozása miatt csökkent, 8,04%-ot tett ki szeptemberben. A fogyasztási hitelek átlagos kamatlába és hitelköltség mutatója, valamint a lakáscélú hitelek kamatlába csökkent szeptemberben. Az egyéb hitelek átlagos kamatlába és a lakáscélú hitelek átlagos hitelköltség mutatója emelkedett.

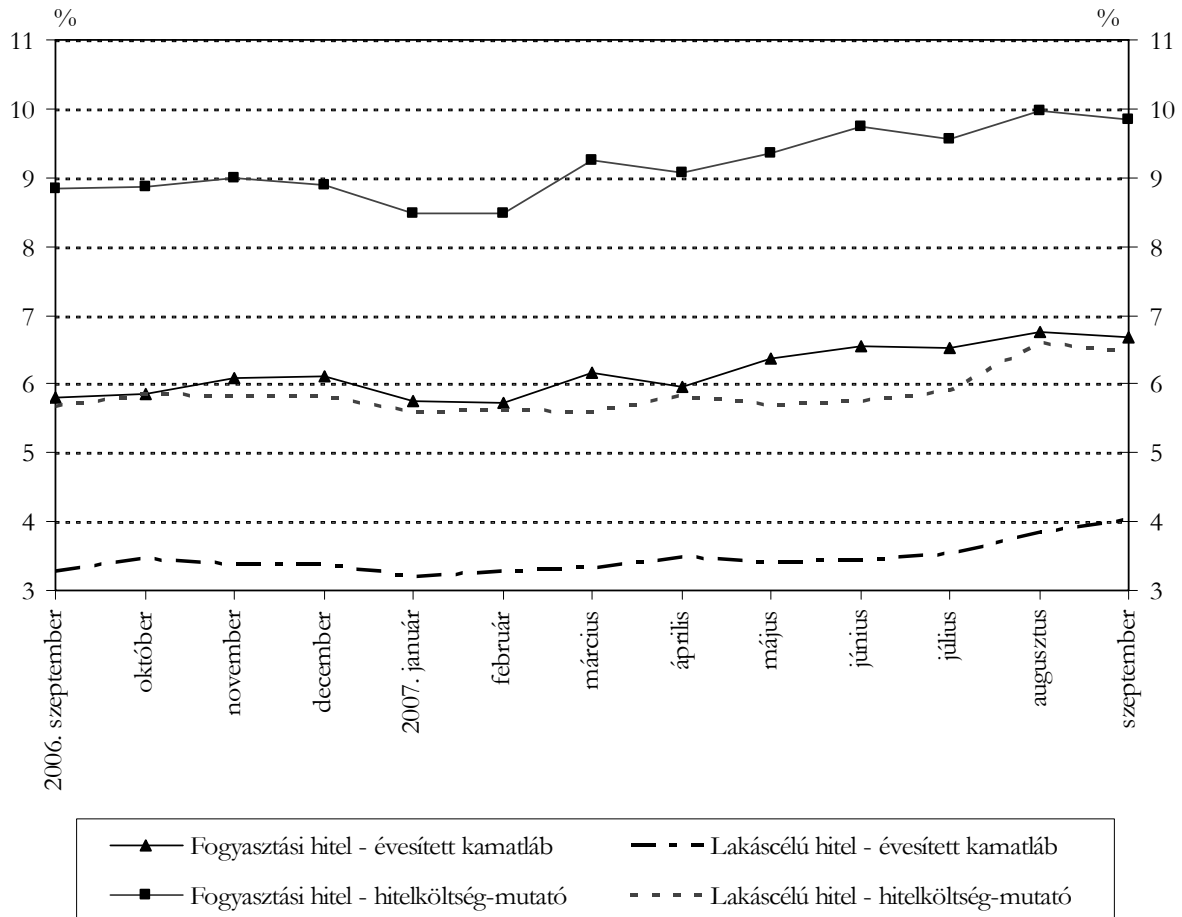
A látra szóló és folyószámlabetétek átlagos kamatlába 1,00%-ot tett ki. Az éven belüli lekötésű eurobetétek átlagos kamatlába az eddigi legmagasabb értékét felvéve 11 bázisponttal 3,90%-ra emelkedett. A háztartások éven belüli lekötésű új eurobetét-szerződéseinek értéke 37,3 milliárd forinttal 133,9 milliárd forintra csökkent.

² Az ábra a fogyasztási hitelek, a lakáscélú hitelek és az egyéb hitelek esetében a változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású hitelek adatait tartalmazza.

³ A hitelszerződések alatt a változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású fogyasztási, lakáscélú és egyéb hiteleket értjük.

1.3. A svájci frank fogyasztási és lakáscélú hitelek adatai

4. ábra: A háztartásokkal kötött változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású svájci frank fogyasztási és lakáscélú hitelek átlagos évesített kamatlába valamint hitelköltség-mutatója⁴

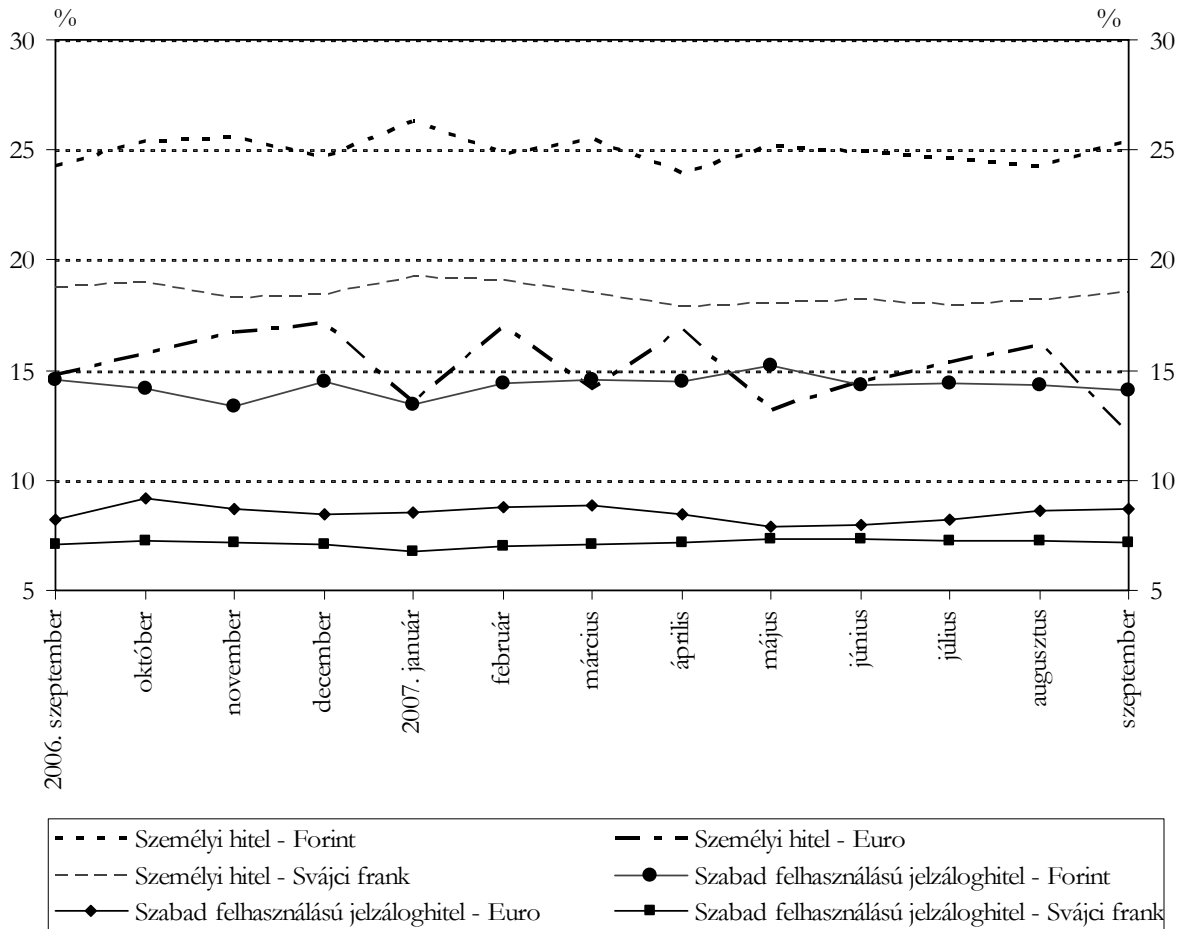

A svájci frankban denominált változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású fogyasztási hitelek átlagos évesített kamatlába 6,69%-ot, az átlagos hitelköltség mutató pedig 9,85%-ot tett ki. A lakáscélú hitelek átlagos évesített kamatlába 4,02%, átlagos hitelköltség mutatója pedig 6,48% volt szeptemberben.

⁴ A fogyasztási hitelek a svájci frank hitelek esetében csak a személyi hiteleket és a szabad felhasználású jelzáloghiteleket tartalmazzák. A gépjárművásárlási hitelek adatait nem közöljük, mert kevés adatszolgáltató adata áll rendelkezésre. A svájci frankban denominált egyéb fogyasztási hitelekről (pl. áruvásárlási hitel) nem gyűjtünk adatokat.

1.4. A háztartási szektor forint, euro és svájci frank hiteleinek összehasonlítása

5. ábra: A változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint, euro és svájci frank személyi hitelek és szabad felhasználású jelzáloghitelek hitelköltség mutatója

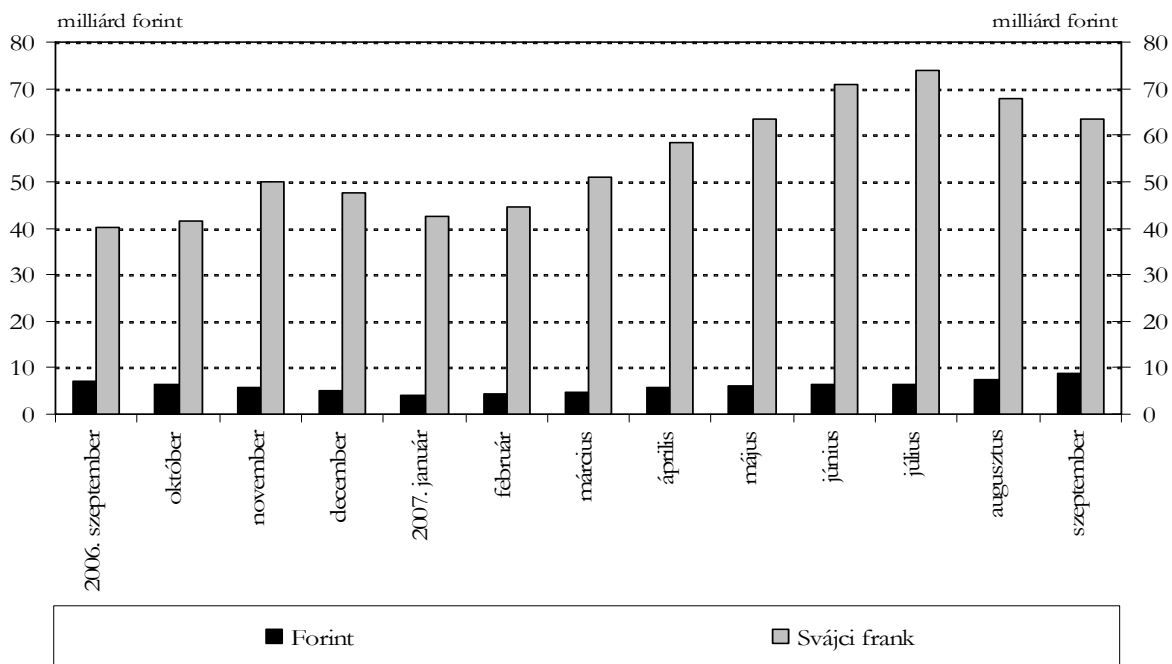

A személyi hitelek átlagos hitelköltség mutatói közül az euro denomináció esetében változott számottevően. Az euróban denominált személyi hitelek átlagos hitelköltség mutatója a hitelek összetételének megváltozása miatt 410 bázisponttal 12,08%-ra csökkent.

A változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású személyi hitelek átlagos hitelköltség mutatója a forint denomináció esetében 25,38%-ot, a svájci frank denomináció esetében pedig 18,48%-ot tett ki szeptemberben.

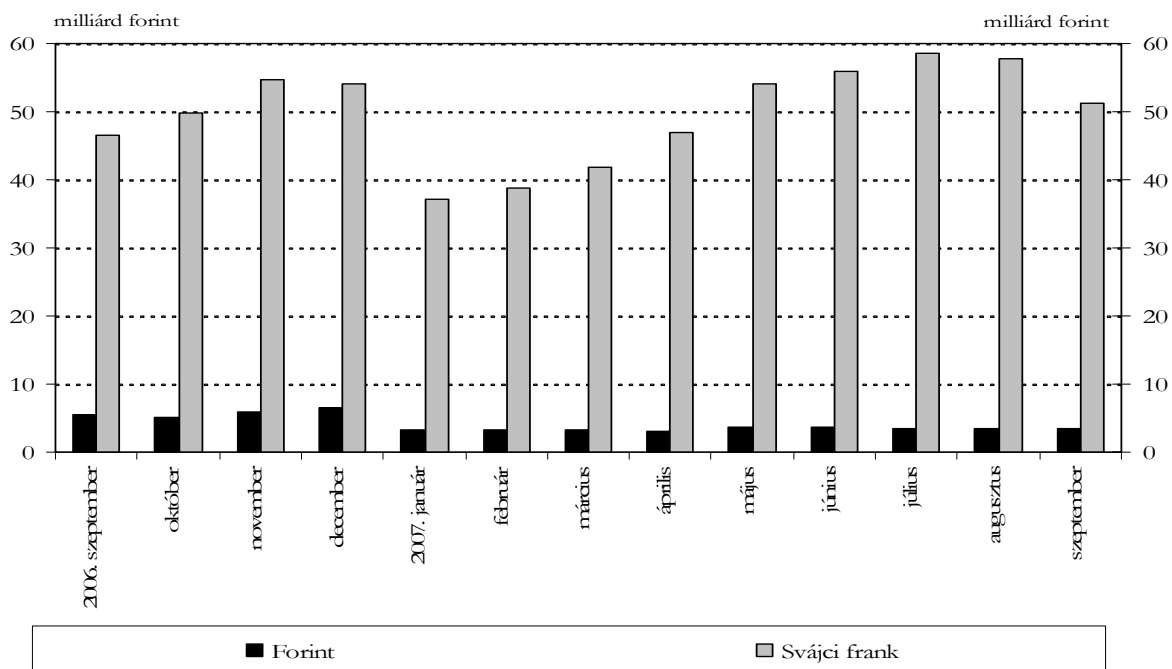
A változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású szabad felhasználású jelzáloghitelek átlagos hitelköltség mutatója a forint denomináció esetében 14,06%, az euro denomináció esetében 8,70% és a svájci frank denomináció esetében pedig 7,18% volt.

6. ábra: A változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint és svájci frank személyi hitelek és szabad felhasználású jelzáloghitelek új szerződéseinek értéke

A svájci frank denomináció esetében a fogyasztási hitelek⁵ új szerződéseinek értéke az előző hónaphoz hasonlóan csökkent. Az új szerződések értéke 63,4 milliárd forintot tett ki, amely 4,6 milliárd forinttal alatta marad az előző havi értéknek.

7. ábra: A változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású forint és svájci frank lakáscélú hitelek új szerződéseinek értéke

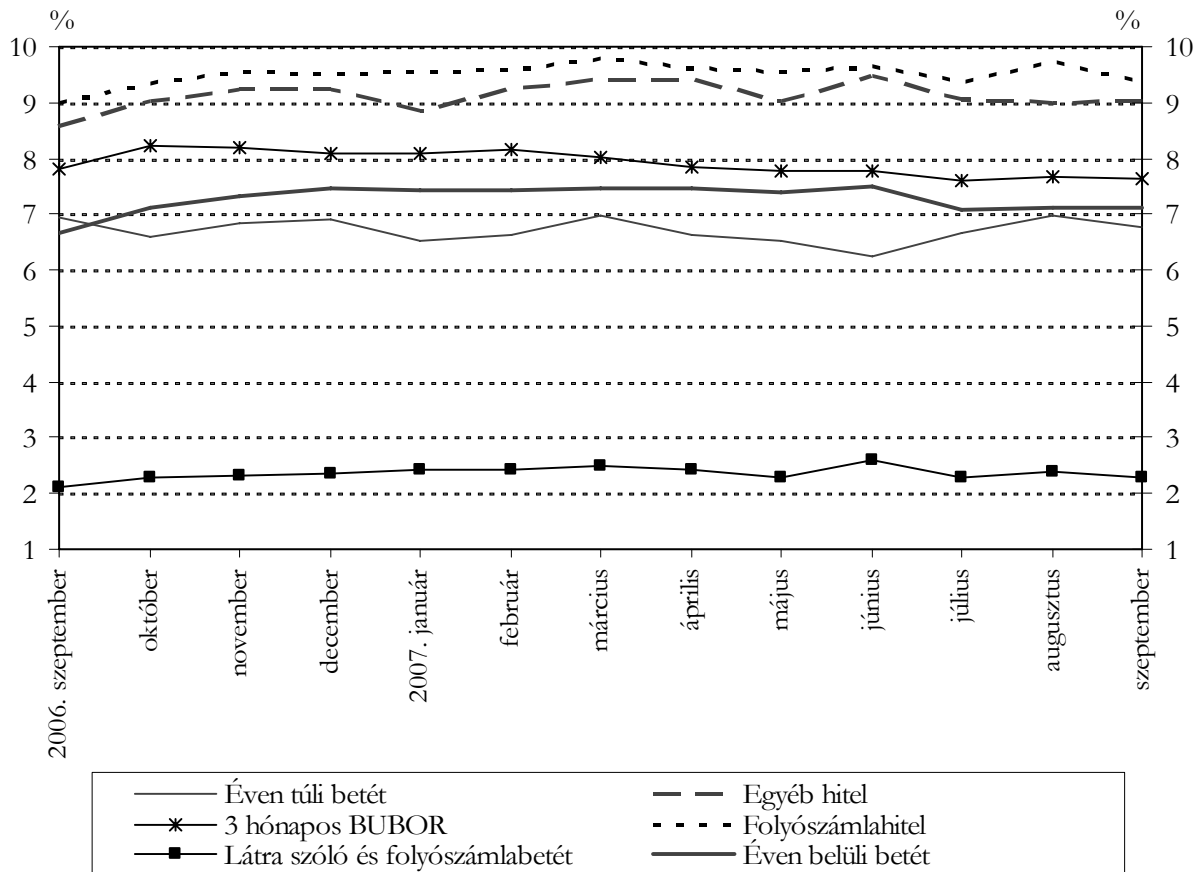
A lakáscélú hitelek közül a svájci frank denomináció esetében az új szerződések értéke az előző hónaphoz hasonlóan csökkent. Az új szerződések értéke 51,3 milliárd forintot tett ki, amely 6,5 milliárd forinttal volt alacsonyabb az előző havi értéknél.

⁵ A fogyasztási hitelek a svájci frank hitelek esetében csak a személyi hiteleket és a szabad felhasználású jelzáloghiteleket tartalmazzák.

2. Nem pénzügyi vállalatok

2.1. A forintHITELEK és forintbetétek adatai

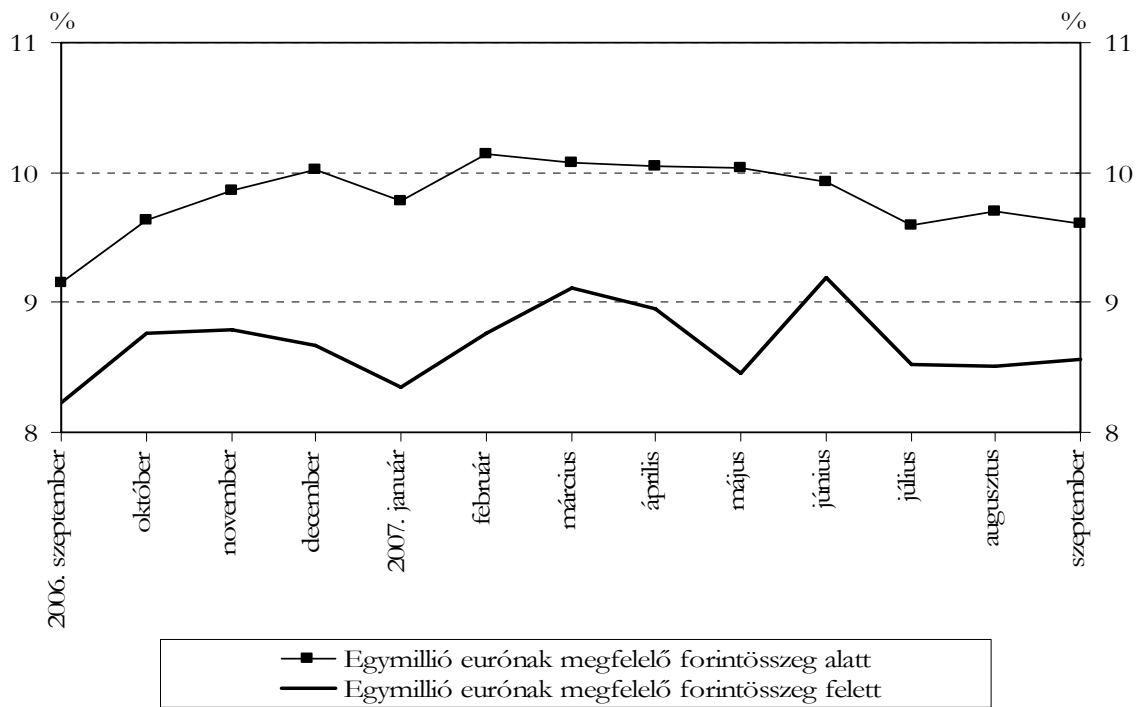
8. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal kötött forintHITEL- és forintbetét-szerződések havi átlagos kamatlábai és a BUBOR

A nem pénzügyi vállalatok forintban denominált folyószámlahiteleinek átlagos kamatlába 35 bázisponttal 9,38%-ra csökkent. A folyószámlahiteleken kívüli egyéb hitelek átlagos kamatlába nem módosult, 9,02%-ot tett ki szeptemberben. A folyószámlahiteleken kívüli változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású egyéb hitelek új szerződéseinek értéke szeptemberben 15,1 milliárd forinttal 182,4 milliárd forintra csökkent.

A látra szóló és folyószámlabetétek átlagos kamatlába 2,30% volt szeptemberben. Az éven belüli lejáratú betétek átlagos kamatlába nem változott, 7,13%-ot tett ki. Az éven túli lejáratra lekötött betétek átlagos kamatlába szeptemberben 20 bázisponttal 6,77%-ra csökkent. A lekötött betétek új szerződéseinek értéke 1720,4 milliárd volt szeptemberben.

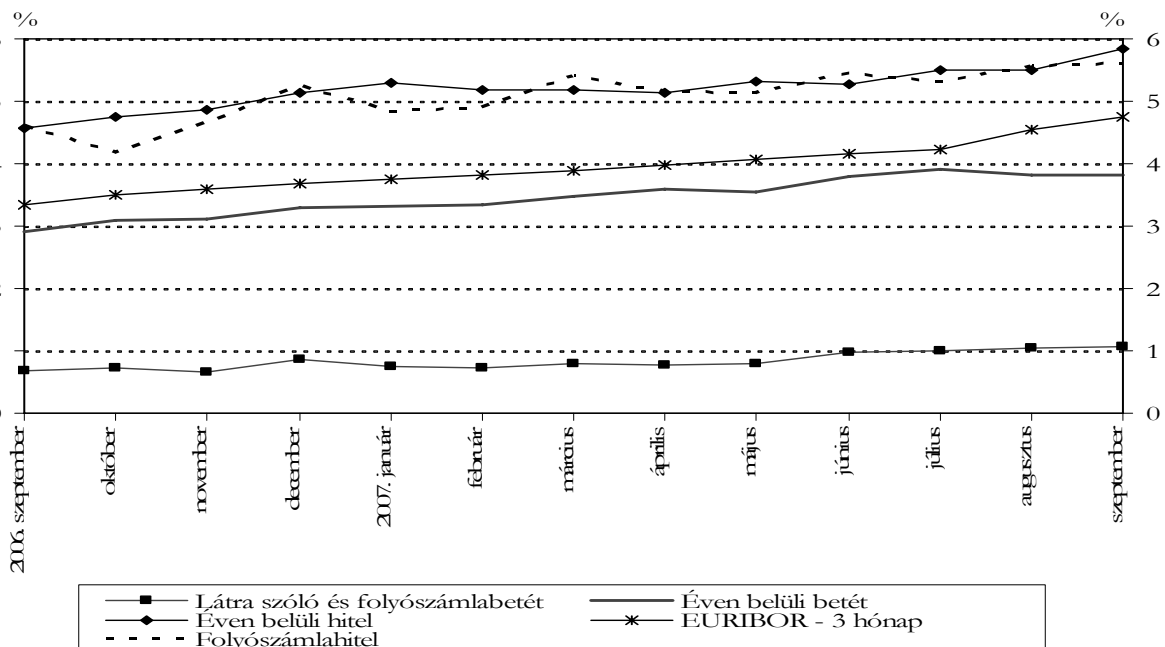
9. ábra: A nem pénzügyi vállalatok forinthiteleinek átlagos kamatlába a hitel összege szerint

A folyószámlahiteleken kívüli egyéb hitelek átlagos kamatlába a hitel összege szerinti bontásban alig módosult szeptemberben. A nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott egymillió eurónak megfelelő forintösszeg⁶ alatti nem folyószámla forinthitelek átlagos kamatlába 9,60%-ot, az egymillió eurónak megfelelő forintösszeg feletti hiteleké pedig 8,56%-ot tett ki.

2.2. Az eurohitelek és eurobetétek adatai

10. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal kötött eurohitel- és eurobetét-szerződések havi átlagos kamatlábai és az EURIBOR

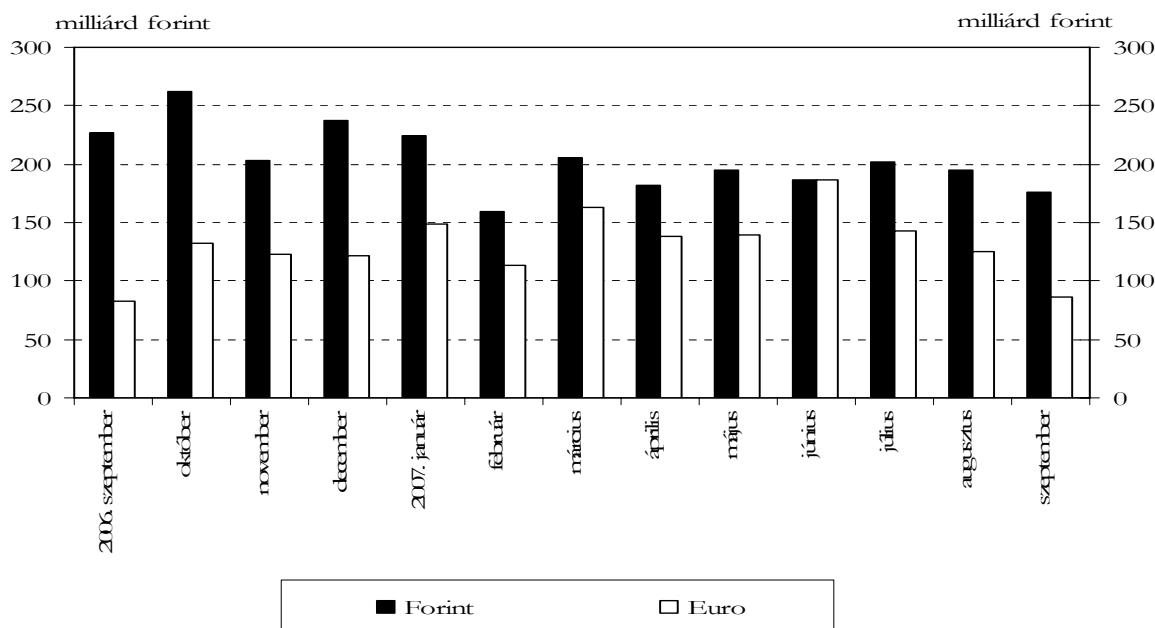

⁶ Az egyedi hitelek forintösszegének átszámítása euróra a hónap utolsó napján érvényes MNB középárfolyamon történik. A közölt kamatlábak csak a forinthitelekre vonatkoznak, ezért az egyébként forintban nyújtott és nyilvántartott hitelek utólagos átszámítása történik euróra. Az átszámítás azért szükséges, hogy az Európai Központi Bank és az eurozóna országainak adataival összehasonlíthatóvá váljanak a kamatlábak.

Az euróban denominált folyószámlahitelek átlagos kamatlába nem változott, 5,60% volt szeptemberben. A folyószámlahiteleken kívüli legfeljebb egy éves kamatfixálású hitelek átlagos kamatlába 34 bázisponttal 5,84%-ra emelkedett. Az előző hónaphoz képest nem változtak az euróban denominált betétek átlagos kamatlábai. A látra szóló és folyószámlabetétek átlagos kamatlába 1,06%, az éven belüli lejáratra lekötött betéteké pedig 3,81% volt szeptemberben.

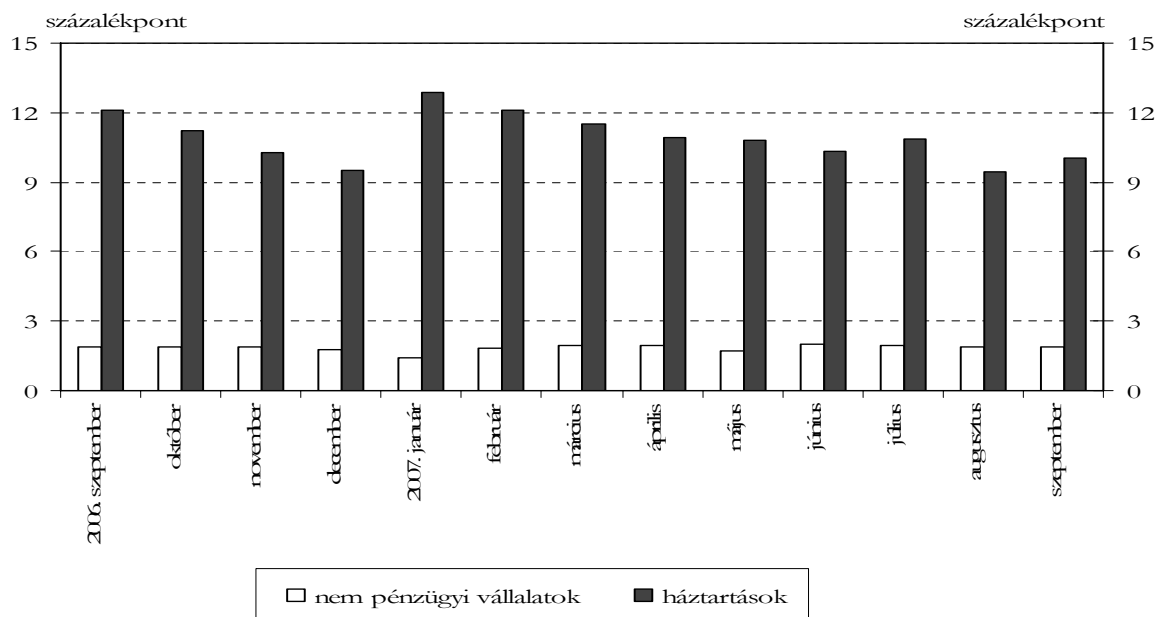
A folyószámlahiteleken kívüli változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású eurohitelek új szerződéseinek értéke immár harmadik hónapja csökken, szeptemberben 39,1 milliárd forinttal 86,3 milliárd forintra csökkent. Az éven belüli lejáratra lekötött eurobetétek új szerződéseinek értéke 626,4 milliárd forint volt.

11. ábra: A nem pénzügyi vállalatokkal kötött változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású hitelszerződések új szerződéseinek értéke

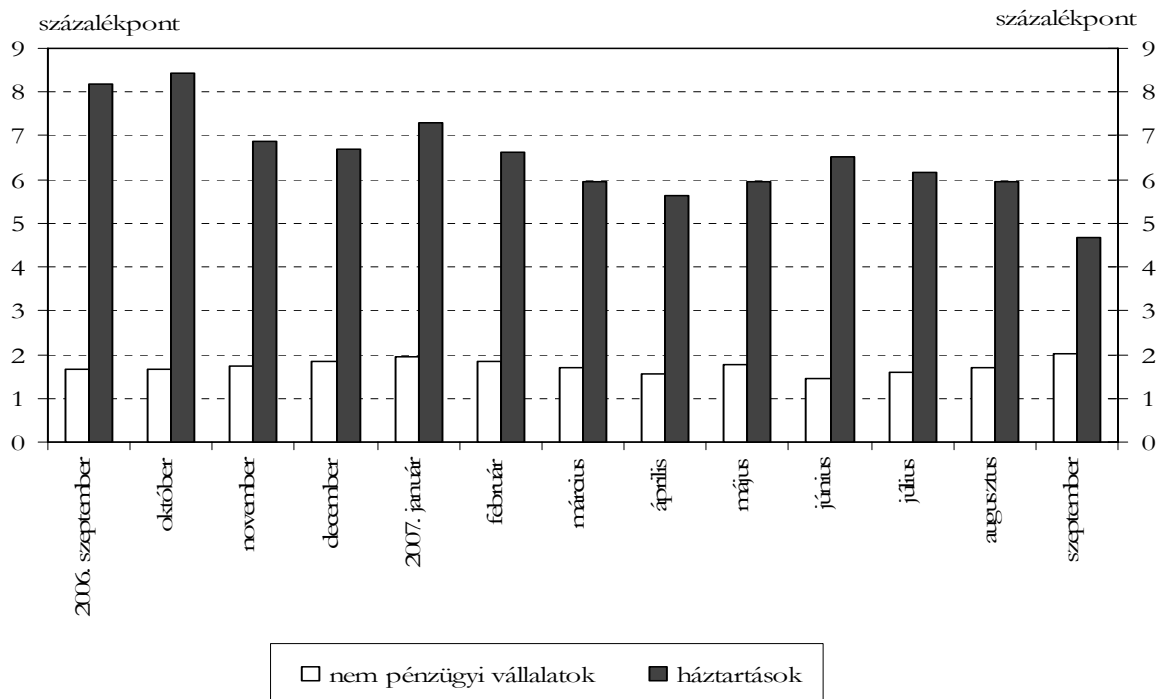
3. A hitel- és betéti kamatlábak különbsége

12. ábra: A forinthitel és forintbetét kamatlábak különbsége

A háztartási szektor esetében a fogyasztási hitelek és az éven belüli lejáratra lekötött betétek átlagkamatlábai közötti különbség szeptemberben nőtt, a kamatrés 10,06 százalékpontot tett ki. A nem pénzügyi vállalatok hitelei és betétei között jelentősebb súllyal szereplő éven belüli lejáratok esetén az átlagkamatlábak közötti különbség 1,90 százalékpont volt.

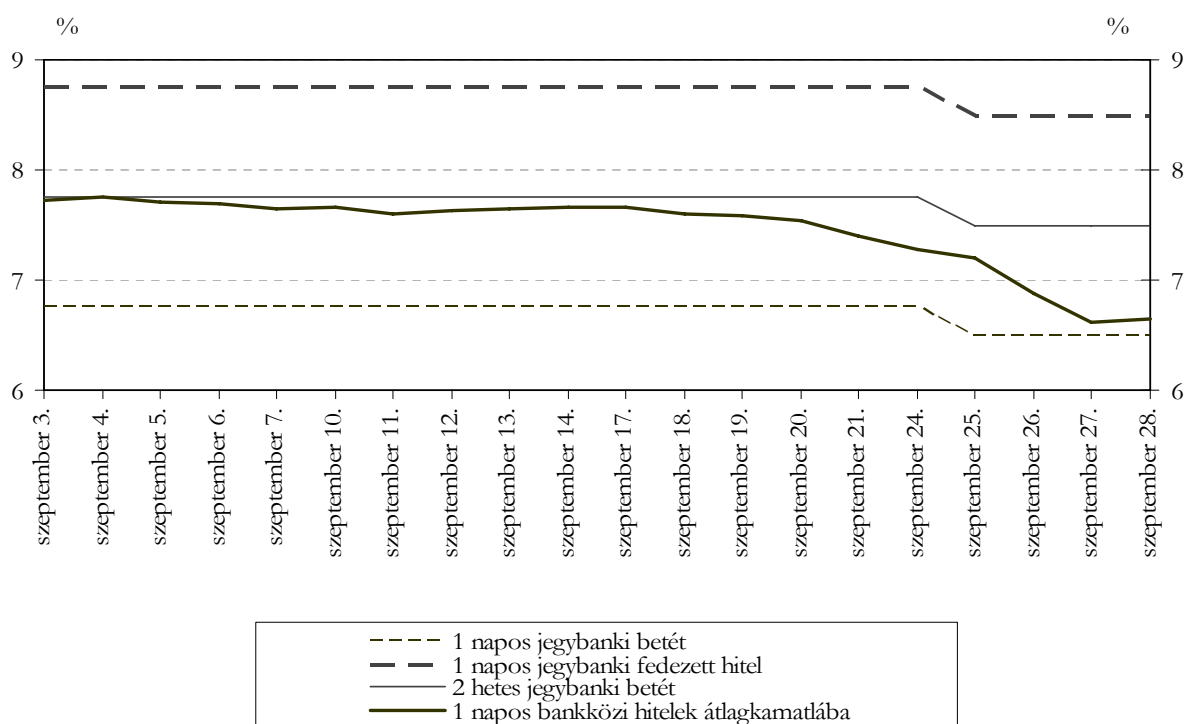
13. ábra: Az eurohitel és eurobetét kamatlábak különbsége

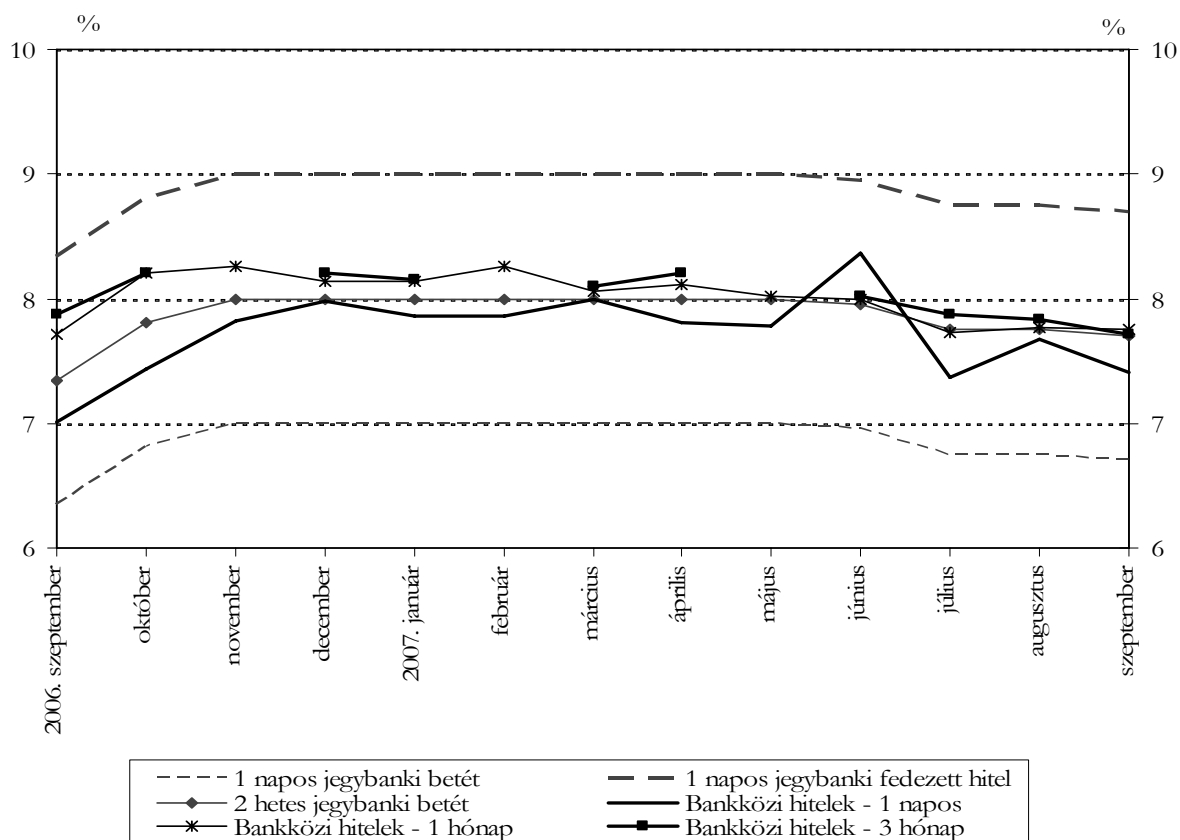
A háztartási szektor esetében a változó kamatozású vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálású euróban denominált fogyasztási hitelek és az éven belüli lejáratra lekötött eurobetétek átlagkamatlábai közötti különbség szeptemberben harmadik hónapja tovább csökkent, 4,66 százalékpontot tett ki. A nem pénzügyi vállalatok változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamatfixálású euróban denominált hiteleinek és éven belüli lejáratú eurobetéteinek átlagkamatlábai közötti különbség az előző két hónaphoz hasonlóan nőtt, 2,03 százalékpont volt. Az euróban denominált hitelek új szerződéseinek értéke a háztartási szektor esetében elhanyagolható a forint és a svájci frank denominációhoz viszonyítva.

4. A bankközi fedezetlen forintkihelyezések adatai

14. ábra: A jegybanki kamatlábak és a bankközi forintpiac átlagkamatlábai 2007 szeptemberében

15. ábra: A bankközi forintpiac és a jegybank átlagkamatlábai

A **bankközi forintpiacon** 2007 szeptemberében a forgalom 402,1 milliárd forinttal 2345,9 milliárd forintra csökkent. Az egynapos bankközi hitelek forgalommal súlyozott átlagkamatlába 26 bázisponttal 7,41%-ra csökkent. Az 1 hónapos lejáratú bankközi hitelek átlagos kamatlába nem módosult, 7,75% volt szeptemberben. A 3 hónapos lejáratú bankközi hitelek átlagos kamatlába 11 bázisponttal 7,72%-ra csökkent.

A hónap egyes napjaira vonatkozó bankközi kamatok az MNB naponta közzéteszi a REUTERS oldalakon. Az overnight forint bankközi kihelyezések napi átlagos kamatlába megtalálható az MNB honlapján is:

http://www.mnb.hu/Resource.aspx?ResourceID=mnbfile&resourcename=on_bankkoz_i_adatok

A részletes átlagkamatlábak, valamint a vonatkozási időszakban kötött új szerződések összege, amelyet az MNB az átlagkamatlábak számításához használ, valamint a hó végi állományokkal súlyozott kamatlábak szintén megtalálhatók az MNB honlapján, az alábbi elérési útvonalon:

http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_statistikai_idosorok

IX. Deviza-, pénz és tőkepiac

Budapest, 2007. október 31.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKA

Módszertani megjegyzések

2006. évtől kezdődően az adatszolgáltatói terhek mérséklése céljából mintavételes technikát alkalmaz az adatszolgáltatói kör megállapításánál. A minta kiválasztásának alapjául az adatszolgáltatói populáció homogén rétegekre való felbontása szolgált. Ennek eredményeképpen megváltozott az adatszolgáltatói kör összetétele és csökkent az adatszolgáltatók száma.

Az adatszolgáltatói kör változása az átlagkamatlábak alakulását általában nem befolyásolta, csak azon konstrukciók esetében (pl. 10 éven túli lejáratú lakáscélú hitelek), ahol 2005-ben kevés számú adatszolgáltató jelentett egymástól jelentős mértékben eltérő adatokat. Itt az adatszolgáltatói kör változása felerősítette az összetétel-változás hatását.

A bankközi forintpiaci ügyletek adatai mellett — a sajtóközleményben a hitelintézetek által a nem pénzügyi vállalatokkal (S.11) valamint a háztartásokkal szemben alkalmazott hitel- és betéti kamatlábak; továbbá az ezen szektorok részére nyújtott hitelek, valamint a tőlük elfogadott betétek új szerződéseinek összesített értékei szerepelnek. A kamatstatisztika esetében a „háztartások”-ba a háztartások szektora (S.14) mellett beleértjük a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorát (S.15) is. A hitelintézetek körébe tartoznak a lakástakarékpénztárak is, amelyek alacsony kamatlábú betéteket fogadnak el a háztartási és nem pénzügyi vállalati ügyfelektől, és a piaci szintnél lényegesen alacsonyabb kamatozású — lakáscélú — hiteleket nyújtanak.

A közleményben publikált átlagkamatok képzése többlépcsős folyamat, az aggregálási szinteket a következő táblázat szemlélteti:

Aggregálási (átlagképzési) szintek	Aggregálási (átlagképzési) szint megnevezése	Ki végzi az aggregálást?
4	Adatszolgáltatókra képzett átlagos kamatláb	Magyar Nemzeti Bank
3	Az adatszolgáltató összes termékének átlagos kamatlába (pl. fogyasztási hitel)	adatszolgáltató
2	Egy termék átlagos kamatlába (pl. áruvásárlási hitel)	adatszolgáltató
1	Egyedi szerződés kamatlába	adatszolgáltató

Az átlagos kamatláb változását az egyedi kamatlábak változása és az összetétel megváltozása együttesen okozza. A két tényező közül az átlagkamatlábak változásában jelentősebb szerepet játszó hatást említjük a sajtóközleményben (kamatláb-változás/összetételhatás).

A fenti táblázat mutatja, hogy az MNB-nek jelentett kamatlábak is átlagkamatlábak, tehát az MNB csak az adatszolgáltatónkénti átlagkamatlábakra tudja szétválasztani a kamatláb-változás és az összetétel-változás hatását. A legfelső aggregálási szinten kapott kamatláb-változás tehát csak azt jelenti (amennyiben az MNB nem rendelkezik kiegészítő információval), hogy az adatszolgáltatónkénti átlagkamatlábak módosulása okozta a bankrendszeri szintű átlagkamatláb megváltozását. Az egyes adatszolgáltatóknál az átlagkamatláb azonban szintén változhat összetétel-hatás következtében, vagyis amiatt, hogy a konstrukciók között és/vagy az egyes konstrukciókon belül arányeltolódás van. Az egyes adatszolgáltatóknál történt összetétel-változás illetve a tényleges kamatláb-változás mértékéről az MNB-nek általában nincs információja.

A közleményhez kapcsolódó internetes idősorokban megtalálható a fogyasztási hitelek felhasználási cél szerinti további bontása a következő kategóriákra:

- Személyi hitel
- Gépjármű vásárlási hitel
- Szabad felhasználású jelzáloghitel⁷
- *Áruvásárlási és egyéb hitel*⁸

A közleményben szereplő kamatlábak közötti különbségek kiszámítása kerekítés nélküli adatok alapján történik, ezért a különbségek eltérhetnek a publikált kerekített kamatlábakból számítható különbségektől.

A kamatlábak tendenciájára vonatkozó megállapítások a Demetra Tramo/Seats szezonálisan igazító programból származó trendadatokon alapulnak.

1., 3. ábra

a) A fogyasztási, lakáscélú valamint az egyéb hitelek esetében a közölt átlagos kamatlábak az új szerződésekre, míg a folyószámlahitelek esetében a kamatláb a hó végi állományra vonatkozik, ezért az első három kategóriánál az új szerződések értékét, míg a folyószámlahiteleknél a hó végi állomány értékét használjuk súlyként az átlagkamat képzésénél. Az átlagos kamatláb nem tartalmazza a rossznak minősített hitelek kamatlábat.

b) Az egyéb hitelek közé tartoznak többek között az egyéni vállalkozók vállalkozási célú hitelei, valamint a nem fogyasztási illetve a nem lakáscélú hitelek.

c) A háztartások fogyasztási és lakáscélú hitelei esetében közöljük a tőketörlesztésen felül adódó összes fizetési kötelezettséget magába foglaló hitelköltség-mutatót is. Az MNB által közölt hitelköltség-mutató számítási szabálya megegyezik a 41/1997. Kormányrendeletben meghatározott teljes hiteldíj mutatóéval, de minden fogyasztási és lakáscélú hitelre kiterjed futamidőtől függetlenül.

d) A lakáscélú hitelek súlyozott átlagkamatlába tartalmazza a piaci kamatozású és az államilag támogatott hitelek adatait. Az államilag támogatott hitelek kamatlába az állami támogatás mértékét is tartalmazza. Az adatszolgáltatók az eszközoldali kamattámogatásos hitelek kamatlábat úgy korrigálják, hogy az ügyfelekkel szemben felszámított kamatlábhoz hozzáadják az állami támogatás mértékét. A forrásoldali kamattámogatásos hitelek esetében a hitelek futamidejéhez legközelebb eső állampapír-piaci referenciahozam és a kapott bankközi forrás kamatlábanak különbségét számítják hozzá az ügyfelekkel szemben felszámított kamatlábhoz. A lakáscélú hitelek kamatlába így függ a pénz- és tőkepiaci hozamok változásától is.

3., 4., 5., 10. ábra

A hitelek új szerződéses adatai esetében 2003. januártól az eredeti lejárat szerinti bontás helyett a kamatfixálás szerinti bontást alkalmazzuk. A kamatfixálás azt jelenti, hogy a hitelszerződésben mennyi időre rögzített előre a kamatláb. A "változó kamatozás vagy legfeljebb 1 éves kamatfixálás" kategóriába kerül az összes változó kamatozású hitel, valamint a fix kamatozású hiteleknek az a része, ahol a kamatlábat az eredeti szerződésben legfeljebb egy évre rögzítik.

2, 3. ábra

A lekötött betétek átlagos kamatlábat az új szerződések értékével, míg a látra szóló és folyószámlabetéteket a hó végi állományokkal súlyozva számoljuk ki. A lekötött betéteket az eredeti lejárat alapján soroljuk be az egyes kategóriákba.

4. ábra

Az évesített kamatláb a kamatfizetés gyakoriságát is figyelembe vevő mutató. Amennyiben csak évente egyszer lenne kamatfizetés, az évesített kamatláb megegyezne a szerződéses kamatlábbal. A hitel- és betétszerződések többségénél azonban egy évnél gyakrabban van kamatfizetés, ezért az évesített kamatláb kismértékben meghaladja a szerződéses kamatlábat. Amennyiben a

⁷ A forint, euro és svájci frank esetében is 2005. januártól gyűjtünk adatot a szabad felhasználású jelzáloghitelekről.

⁸ Csak a forint áruvásárlási és egyéb fogyasztási hitelekre gyűjtünk adatot.

kamatfizetés egy évnél ritkábban lenne, az évesített kamatláb alacsonyabb lenne a szerződéses kamatlábnál.

Például egy 10%-os éves kamatlábból számított évesített kamatláb havi rendszeres kamatfizetés esetében 10,5%, féléves kamatfizetés esetében pedig 10,3%.

8, 10. ábra

A lekötött betétek átlagos kamatlábát az új szerződések értékével, míg a látra szóló és folyószámlabetéteket a hó végi állományokkal súlyozva számoljuk ki. Ezért a folyószámlahiteleken kívüli hiteleknél az új szerződések értékét, míg a folyószámlahiteleknél a hó végi állomány értékét használjuk súlyként az átlagkamat képzésénél. Az átlagos kamatláb nem tartalmazza a rossznak minősített hitelek kamatlábát.

9. ábra

Az egyedi hitelek forintösszegének átszámítása euróra a hónap utolsó napján érvényes MNB középárfolyamon történik. A közölt kamatlábak csak a forinthitelekre vonatkoznak, ezért az egyébként forintban nyújtott és nyilvántartott hitelek utólagos átszámítása történik euróra.